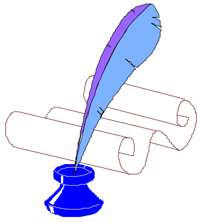

UNIJA ZA KULTURA NA VLASITE OD MAKEDONIJA

UNIA TI CULTURÃ-A ARMÃNJLOR DIT MACHIDUNII

Bul. "Jane Sandanski" 77/3-39, 1000 Skopje, R. Macedonia

Tel.: +389 78/350-434; fax: +389 2 2455-053; E-mail: dinacuvata@yahoo.com

@. s/ka: 300000000702219 "Komercijalna Banka" a.d. - Skopje EDBR: 4030004503938

Skopje, 06.02.2011 .

Către
Cabinetul Preşedintelui României
Domnului Traian Băsescu,
Preşedintele României
Palatul Cotroceni
Bucuresti – România

Stimate Domnule Preşedinte,

Ne adresăm Exelentei Voastre, în numele "Uniunii pentru cultură a aromânilor din Macedonia", persoană juridică din 1997, cu sediu la Skopje, Republica Macedonia, privind cuvântarea ținută de Dumneavoastră la APCE, Strasburg, la 27 ianuarie 2011.
Ne folosim de această ocazie pentru a ne adresa Exelenței Voastre, după atâția ani, de când sunteți preşedintele României, cu câteva cereri, cam aceleaşi care au fost adresate şi domnului Ion Iliescu, când a fost în vizită la Skopje, tot în calitate de preşedinte al României.

Mai bine zis protestăm, domnule Băsescu, pentru faptul că noi, Aromânii din Republica Macedonia, nu ne simțim Români şi nu dorim ca din România să se vorbească în numele nostru. Faptul că sunt căteva personae care acceptă politica oficială a statului Român, fac asta numai din interese personale lucrative şi nu pentru interesele generale ale aromânilor.
Scopul principal al "Uniei" este păstrarea şi progresarea limbii şi culturii Aromânilor din Republica Macedonia şi obținerea drepturilor lor, recunoscuți, în ***Preambulul Constitutiei*** din 1991, când Republica Macedonia şi-a proclamat independența, ca **minoritate,** cu etnonimul "*Vlasi",* şi ca **"parte din poporul Aromân,"** după schimbarea Constituției în urma evenimentelor din 2001. Deci, suntem recunoscuți **"ca parte din poporul Aromân"**, recunoaştere care certifică existența **poporului Aromân** în Balcani. Acest câştig merită prețuit şi susținut pe plan mai larg, balcanic şi european. Am căştigat noi aromânii ceva ce ne trebuia de mult, dar nu erau condiții politice prielnice, ceva cum nu s-a mai căştigat după renumita **Iradea** al Sultanului Abdul Hamid II, din 1905.

Cererea noastră, stimate Domnule Preşedinte, este următoarea: România să-i recunoască pe Aromânii din România ca minoritate națională, să recunoască existența **LIMBII AROMÂNE** şi a **POPORULUI AROMÂN!**

Luați exemplul Slavilor din Peninsula Balcanică, astăzi au devenit 7 popoare: Sloveni, Croați, Bosniaci, Sârbi, Muntenegreni, Macedoneni şi Bulgari. De ce am ales exemplul Slavilor? Pentru că ei au despărțit masa romanizată din Balcani şi 1400 de ani aromânii trăiesc separat de românii (celelalte mase latinizate din Serbia Occidentală, Montenegro, Bosnia şi Herțegovina, Croația şi Slovenia au dispărut, dacă excludem mica insulă din Istria). Masa Slavilor a trăit tot timpul neseparată, dar romanitatea trăieşte de 1400 de ani separată, fără posibilitatea unei influențe reciproce, dar cu marea posibilitate de influențe cu totul străine: greacă, turcă, slavă şi chiar albaneză. Nu avem, astăzi, cam nimic în comun, în afară acelui fond mic de cuvinte comune.

Aici, Domnule Preşedinte, dorim să facem referire la politica dusă de România, începând cu sfârşitul sec. al XIX-lea şi în prima jumătate a secolui XX. Greşita concepție cu impunerea manualelor în limba română, a istoriei şi a culturii române şi, mai mult, a conştiinței românesti, s-

a dovedit cu totul păgubitoare şi cu consecinţe catastrofale care, iată, dupâ atâta timp, sunt din păcate ireparabile.

Este adevărat că s-au făcut nişte progrese, pe plan cultural, dar efectiv ele nu şi-au atins bine scopul, din pricina pasului greşit cu introducerea impusă a limbii române în şcolile şi bisericile din Balcani, care, s-a văzut clar, a fost o limbă străină pentru aromâni şi n-a prins rădăcini. Greşita concepţie cu atrasul excelentelor cadre aromâne şi angajarea lor în slujbele româneşti, lipsa de concepţie pentru angajarea lor în domeniul culturii şi ştiinţei din locurile lor natale, a dus la expatrierea intelectualilor în România şi la sărăcirea fondului aromânesc din Balcani, de acasă.

Politica pe care a dus-o România faţă de aromâni s-a dovedit nu numai cu totul greşită şi dăunătoare, ci mai mult decât atât, în favoarea intereselor greceşti, care au fost depopularea regiunilor aromâne şi ocuparea lor de către greci. În momentele de cumpănă, când se decidea soarta aromânilor, oamenii de stat români, dintotdeauna au fost mai mult dispuşi să-i ajute pe greci decât pe aromâni. Niciodată nu s-a creat o situatie politică în favoarea aromânilor, ba chiar au făcut din chestiunea aromână un adevărat platou de lupte meschine între partidele de la Bucuresti, care se schimbau la putere. Acest fapt a dus numai la dezbinarea şi instrăinarea între cadrele aromâne, fără crearea unui program politic.

Chiar şi atunci când toate şansele şi posibilităţile erau de partea României, **nu s-a făcut nimic pentru Aromâni**! "Pacea de la Bucuresti", de la 1913, care consfinţea împărţirea Macedoniei, după căderea Imperiului Otoman, este dovada clară a politicii adevărate care a dus-o România faţă de noi. Anul 1913 este începutul dramei Aromânilor, împărţiţi arbitrar, fără să fie întrebaţi, între mai multe state balcanice, abia întemeiate.

Pentru două judeţe, Silistra şi Caliacra, diplomaţii şi oamenii de stat români au vândut pentru totdeauna interesele Aromânilor!

În timpul Primului Război Mondial, România a mobilizat 10.000 de aromâni si cu 400 de ofiteri şi subofiţeri să lupte pentru interesele ei, iar pe de altă parte n-a făcut nimic când au proclamat aromânii "Autonomia Pindului", în anul 1917. România îşi urmărea interesele ei. Sprijiniţi de România, cei 10.000 de aromâni voluntari ar fi putut căştiga independenţa statului aromân, putând deveni un factor regional-politic în anii următori. Preşedintele "Autonomiei" Ioan Ciulli a fost exilat, mizerabil, în Oradea.

Între 1925-1938 s-a făcut colonizarea Cadrilaterului, mai mult cu elementul aromân din Balcani. Fără nici un sprijin, numai cu promisiuni, au fost lăsaţi să se "descurce" singuri printre elementele naţionaliste bulgăreşti. Nici la Conferinţa de Pace de la Paris, **România n-a făcut nimic in favoarea Aromânilor**!

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, 1941-42 aromânii din Pind iarăşi au proclamat Principatul Pindului cu Alchibiad Diamandi, cu ajutorul nemţilor şi italienilor. Statul Român a preferat să stea deoparte. Un număr semnificativ de aromâni au fost mobilizaţi în armata României contra Rusia şi şi-au dat vieţile pe cămpurile de luptă. Fiind în acel timp în pact cu Germania şi Italia, totuşi România n-a recunoscut Principatul. Alchibiad Diamandi şi prim-ministrul Principatului Cola Matuşi chiar s-au dus la Bucuresti, însă au sfârşit în închisoare, unde primul dintre ei a şi murit. Documentele istorice şi dosarele lui Diamandi, Matuşi etc., sunt şi astăzi un tabu la Bucureşti, ele nefiind scoase la iveală pentru cercetare. Anumite surse afirmă că steagul "Autonomiei" din 1917 a fost donat Muzeului Militar unde a fost expus lăngă steagurile de la Mărăşti şi Mărăşeşti, iar astăzi din păcate nu ştim unde este.

După al Doilea război mondial, Marea Adunare Popularâ a României, a făcut târguială cu statul grec, cu obiectele bisericeşti şi şcolare şi cu alte bunuri materiale ale Aromânilor, numai pentru o biserică din Constanţa şi vreo clădire din Brăila, etc. Pe cine a întrebat România? Pe Aromâni, în nici un caz!

A fost cum a fost până la 1990. După 1990 însă, România şi-a continuat politica nefastă de care am vorbit mai înainte. Sunt trimişi la Skopje oameni care habar n-au ce înseamnâ "chestiunea aromână"! Ei îşi văd de "treaba" lor. Au venit umblând prin Macedonia o sumedenie de "politicieni". Degeaba! De pomană i-am vorbit noi domnului Nicolae Mareş, de *carte*, fiind el

scriitor, el numai "carne" a auzit. A se vedea aici şi cunoscutul "caz Grilakis" fiind un exemplu elocvent în politica României față de aromâni. Când s-au adus ajutoare materiale - hărtie, cerneală, maşini de scris, xeroxuri, casete audio şi video, toate s-au dus…nu se ştie unde.

Aprobarea de burse pentru studenți din Macedonia ca şi din celelalte țări - Albania, Bulgaria - a devenit o afacere lucrativă pentru ambele tabere. Fiecare bursă se vindea cu 500 de mărci germane (250 de euro**).** Toate activitățile dirijate din România în Albania şi Republica Macedonia au dus numai la certuri, şi dezbinări… Tactica este, ştim, foarte veche şi foarte eficace în orice moment istoric!

Acum câțiva ani a fost în vizită în Republica Macedonia chiar şi domnul Ion Iliescu, preşedintele de atunci al României, şi i s-a înmânat atunci, din partea "Uniunii" noastre, o scrisoare în care i s-a cerut recunoaşterea Aromânilor din România ca minoritate, recunoaşterea limbii aromâne şi crearea unui Episcopat Aromân în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, în Dobrogea, la Constanța, unde trăieşte cea mai mare parte din populația aromânească şi unde slujesc cam 15 preoți aromâni.
Nu am fost onorați cu nici un răspuns. Este oare în România acest fel de comportament politic uzual?

Domnule Preşedinte,

La toate întâlnirile cu "diplomații" români se accentuează faptul că România a dat, a cheltuit şi cheltueşte pentru Aromâni şi suntem acuzați de nerecunoştință! Insă, ni se pare, se "uită" cu rea-voință să fie adusă aminte contribuția covârşitoare a Aromânilor în România!

- Ce rol a avut Andrei Şaguna pentru românii din Transilvania, câte şcoli a inființat, câți studenți a şcolit! Ce rol a avut la obținerea independenței bisericii ortodoxe române!

De aceea considerăm că a venit timpul ca şi România să ne ajute la înființarea unui **EPISCOPAT** al Aromânilor, prin care am căştiga şi noi **IDENTITATE NAȚIONALĂ ŞI ETNICĂ!**

- Să mai amintim de Fundația Gojdu, pentru biserici, şcoli, burse pentru studenții români?
- Câte biserici si mânăstiri au fost clădite prin toată România?!
- Câți bani au fost dați pentru terenul şi clădirea Academiei? Galbeni, nu lei de hârtie!
- Câți savanți şi oameni de cultură au dat Aromânii pentru România?

Desigur, tot ce au făcut, au donat, rămâne ca un bun cultural şi spiritual al României şi nu al Aromânilor!

- Astăzi numai un Gh. Hagi şi un Gigi Becali cât capital au adus în România, câte acte de binefacere au făcut etc.

În schimb, prin politica promovată, Aromânii devin tot mai "săraci" şi aproape să ajungă pe ultima treaptă a scufundării în "arheologie" – situație la care a contribuit şi lipsa de viziune a diplomației oamenilor de stat ai României.

Domnule Presedinte,

In decursul istoriei, România s-a bucurat de susținerea Franței şi a reusit să ajungă "Mare" la 1918 şi, de curând, să intre în Europa Unită. Noi, din Republica Macedonia, ne-am bucurat sincer. Dar, ne intrebăm: de ce România nu-şi asumă aceeaşi demnă obligație şi să devină ca o Franță a noastră? Sigur: noi îi vom fi recunoscători! Nu credem că Franța a făcut acest gest politic față de România pentru că-i consideră francezi pe români sau pentru că le-ar fi condiționat trecerea la catolicism! Vă veți intreba poate: de ce ne mai adresăm României? Vă veți intreba, poate, ce sprijin cerem din partea României!? Nimic mai mult, decât **să fim recunoscuți ca popor cu limba şi cultura lui aparte!**

După această recunoaştere, România poate ajuta mult, sprijinind limba şi cultura noastră în cadrul său institutional. Se poate înființa la Bucuresti un Institut Ştiințific Aromân. Nu există un alt loc sau stat unde sunt aşa de multe cadre din toate domeniile ştiințifice, dar trebuie pus accentul - *aromâni şi aromâneşti*.

La Facultatea de Filologie pot fi introduse ca materii de învățământ, cu examene, precum: Limba şi Literatura **Aromână,** Literatura Populară **Aromână**, la Facultatea de Istorie, Istoria

Aromânilor, (Istorie Antică, Medievală, Bizantină, Istorie Modernă) iar la Conservator, Muzica **Aromână**, etc.

Academia Română, trebuie să influenţeze sferele politice a.î. vom căstiga mai mult, ca o cultură, toţi, şi romanitatea orientală şi civilizaţia balcanică şi europeană, numai dacă vom fi declaraţi şi recunoscuţi ca un popor aparte. Academia Română ne poate ajuta, să fie găsite şi publicate documentele din care se va vedea că, ***aromânii întodeauna au avut aspiraţii statale***: în timpul Bizanţului (Vlahia Mare, Vlahia Mică, Vlahia de Sus); fondarea şi mărirea ţăratului aromâno-bulgar cu Împăratul Ioniţă; în timpul turcilor au fost "liberi" şi autogestionaţi prin sistemul cunoscutelor Capitanate.

Avem nevoie de Contractele de vasalitate semnate cu toţi sultanii, felul administrării, obligaţiile, dar semi-independente cu şefi, mici dinastii, ereditari după vitejie; documentele din timpul "Republicii Suli" (1793-1803); ideea statalităţii în timpul primului şi celui de-al Doilea Război Mondial - ***Autonomia Pindului*** din 1917, ***Principatul Pindului*** 1941-47, ***Frontul pentru eliberare a poporului aromân*** în timpul Războiului civil din Grecia (1946-1949); drepturile noastre conform cu actele editate şi semnate de Congrese (Berlin, art. 23), Conferinţa Ambasadorilor de la Petersburg; memoriile aromânilor privind situaţia cu anexarea Tesaliei; chestiunile bisericeşti si Episcopatul Pindului; demnitari (Sultanul din l905, firmanele semnate de vizirii); Conferinţele de Pace sau orănduirea păcii (Sevr, 1920); actele organizaţiilor (Liga Naţiunilor, ONU, Strasbourg, Bruxelle) şi Convenţiile, Protocoalele, Harţile privind minorităţile, etc.

România ne poate ajuta, cu sprijinul şi buna voinţă a Academiei Române, şi în privinţa orănduirii vieţii bisericeşti. Se poate, şi se cade, să avem primul nucleu într-un Episcopat Aromân, în cadrul **Bisericii Ortodoxe Române**, spre un viitor Episcopat al Pindului, aşa de mult dorit şi visat de înaintaşii noştri. Datoria noastră va fi cererile de recunoaştere a drepturilor politice şi înfiinţarea formaţiilor autonomiilor culturale, apoi şi administrative pe teritoriile care sunt Patria aromânilor, "Terra Valachorum", cum s-a numit un timp de vreme (Tesalia, Pind, Epir, o parte din Macedonia Occidentală, Epirul din Albania, Muzachia, Colonja din Albania.

Stimate d-le Preşedinte,

Vom câştiga toţii, şi România va deveni si mai bogată cultural şi nu va avea nimic de pierdut! Numai astfel poate deveni România şi un exemplu pentru celelalte state din Balcani, unde Aromânii sunt autohtoni şi în număr mare.

Numai cu o astfel de politică, sub steagul Europei Unite, vom putea progresa şi vom putea trăi în toleranţă şi în respect pentru identitatea care şi-o revendică fiecare individ, fiecare etnie!

Cu stimă şi consideraţie,

Preşedinte al "Uniunii pentru Culturâ
a Aromânilor din Macedonia",
Dina Cuvata

____